

شما در حال مطالعه نسخه آفلاین یکی از مقالات «زبان مستر» هستید. لطفاً توجه داشته باشید که در این نسخه، برخی امکانات تعاملی مانند پخش صوت، ویدیو و تمرین‌های هوش مصنوعی در دسترس نیستند. برای مشاهده نسخه کامل و آنلاین مقاله، همراه با امکانات آموزشی و تجربه کاربری بهتر، [اینجا کلیک کنید](#).

اشتباهات رایج در ترکی استانبولی | از گرامر تا تلفظ

🕒 ۱۴۰۵/۰۵/۲۴ ارسال شده توسط مصطفی ساهری 📁 مقالات زبان ترکی استانبولی © ۱۹۶ بازدید

اشتباهات رایج در ترکی استانبولی

Subject and Object in English Grammar

ضمیر شخصی

Gidiyorum

Ben gidiyorum

ترتیب جمله

Ben kitabı okuyorum

Ben okuyorum kitabı

از گرامر تا تلفظ +

حالت مفعولی

Elmayı yiyorum

Elma yiyorum

مالکیت

Benim evim

Benim ev

حرف پرسشی

Geliyor musun?

Geliyormusun?

جمع بستن

iki kitap

iki kitaplar

zabanmaster.com

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

یادگیری ترکی استانبولی برای فارسی‌زبان‌ها با اشتباهاتی همراه است که بسیاری از آن‌ها از تفاوت ساختار دو زبان یا ترجمه مستقیم از فارسی ایجاد می‌شوند. در این مقاله، مهم‌ترین اشتباهات رایج در زبان ترکی استانبولی را در گرامر، واژگان، تلفظ و مکالمه بررسی می‌کنیم و با مثال‌های ساده نشان می‌دهیم هر خطا چگونه اصلاح می‌شود تا بتوانید ترکی را طبیعی‌تر و دقیق‌تر به کار ببرید.

موضوعات این مقاله

- ۱ اشتباهات گرامری رایج در زبان ترکی استانبولی
- ۲ اشتباهات واژگانی و ترجمه‌ای فارسی‌زبان‌ها در ترکی استانبولی
- ۳ اشتباهات مکالمه ترکی استانبولی - وقتی جمله درست است ولی ترک‌ها اینطور نمی‌گویند
- ۴ جمع بندی
- ۵ سوالات متداول

اشتباهات گرامری رایج در زبان ترکی استانبولی

اشتباهات گرامری در زبان ترکی استانبولی معمولاً زمانی رخ می‌دهند که شما قواعدی مثل ترتیب کلمات، هماهنگی واکه‌ها، پسوندها و حالت‌های مختلف اسم را اشتباه استفاده می‌کنید. این خطاها در میان فارسی‌زبان‌ها اهمیت بیشتری دارند، چون تفاوت ساختاری فارسی و ترکی گاهی باعث می‌شود قواعد فارسی به صورت ناخودآگاه وارد جمله‌های ترکی شوند.

استفاده بیش از حد از ضمایر شخصی

در زبان ترکی استانبولی، معمولاً لازم نیست ضمایر شخصی مانند *ben*، *sen* و *biz* را در هر جمله تکرار کنیم؛ چون پسوندی که به فعل یا گزاره اضافه می‌شود، اغلب شخص را مشخص می‌کند. برای مثال، در *Gidiyorum* پسوند فعل نشان می‌دهد که فاعل «من» است؛ بنابراین گفتن *Ben gidiyorum* از نظر گرامری اشتباه نیست، اما تکرار مداوم *ben* می‌تواند جمله‌ها را غیرطبیعی و بیش از حد تأکیدی کند. مثال:

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

Ben her gün saat sekizde işe gidiyorum.

من هر روز ساعت هشت سر کار می‌روم.

در یک مکالمه عادی معمولاً طبیعی‌تر است بگوییم:

Her gün saat sekizde işe gidiyorum.

هر روز ساعت هشت سر کار می‌روم.

اما این به معنی غلط بودن ضمیر نیست. وقتی بخواهیم روی شخص تاکید کنیم یا او را با فرد دیگری مقابل قرار دهیم، استفاده از ضمیر کاملاً طبیعی است:

Ben gidiyorum, sen burada kal.

من می‌روم، تو اینجا بمان.

در این جمله، *Ben* و *sen* آمده‌اند تا تقابل میان «من» و «تو» را نشان دهند. پس نکته اصلی این نیست که ضمیر را همیشه حذف کنیم، بلکه استفاده از آن فقط زمانی است که جمله واقعاً به تاکید، تقابل یا روشن کردن فاعل نیاز دارد. با این تمایز ترکی شما از حالت ترجمه‌ای و کتابی به مکالمه طبیعی‌تر نزدیک می‌شود.

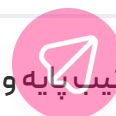
این اشتباه در کدام سطح رایج‌تر است؟ A1 و A2

بیشتر بخوانید: ضمائر شخصی در ترکی استانبولی

رعایت نکردن ترتیب صحیح کلمات در جمله ترکی

ترتیب پایه و خنثی در جمله‌های ساده ترکی استانبولی معمولاً به صورت **فاعل + مفعول + فعل (SOV)** است. برای مثال:

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

Ayşe kitabı okudu.

عایشه کتاب را خواند.

یکی از اشتباهات زبان آموزان این است که ترتیب کلمات را بر اساس ساختاری که در فارسی به ذهنشان می‌آید جابه‌جا می‌کنند. با این حال، نکته مهم این است که ترکی استانبولی با ترتیب قرارگیری کلمات در جمله سخت‌گیرانه برخورد نمی‌کند و لزوماً نمی‌توان هر جابه‌جایی را غلط دانست. پسوندهای ترکی نقش اجزای جمله را مشخص می‌کنند و به همین دلیل می‌توان بعضی اجزا را برای ایجاد تاکید جابه‌جا کرد. برای نمونه، هر دو جمله زیر از نظر دستوری ممکن‌اند، اما تاکیدشان متفاوت است:

Ayşe kitabı okudu.

عایشه کتاب را خواند.

Kitabı Ayşe okudu.

این عایشه بود که کتاب را خواند.

در جمله دوم، قرار گرفتن Ayşe درست قبل از فعل باعث می‌شود تاکید بیشتری روی «عایشه» باشد. در زبان ترکی، بخشی که درست پیش از فعل قرار می‌گیرد اغلب جایگاه اطلاعات مهم یا مورد تاکید جمله است. بنابراین مشکل اصلی این نیست که زبان آموز همیشه باید از یک ترتیب ثابت پیروی کند؛ مشکل زمانی ایجاد می‌شود که اجزای جمله را بدون توجه به تاکید و بافت مکالمه جابجا کند.

نکته مهم: یکی از رایج‌ترین شکل‌های به هم زدن ترتیب جمله، قرار دادن فعل در جای نامناسب است. در ساختار خنثی جمله ترکی، فعل معمولاً در انتهای جمله قرار می‌گیرد؛ هرچند در گفتار و برخی ساختارهای تاکیدی ممکن است این ترتیب تغییر کند. بنابراین نباید «فعل همیشه باید آخر باشد» را به عنوان یک قانون بدون استثنا در نظر گرفت.

برای زبان آموزان مبتدی، بهترین نقطه شروع این است که ابتدا ساختار معمول جمله را یاد بگیرند و بعد با جابه‌جایی اجزا برای تاکید آشنا شوند. به همین دلیل اگر فقط می‌خواهید جمله‌ای عادی و بدون تاکید خاص بسازید، استفاده از ترتیب پایه معمولاً انتخابی امن و طبیعی است.

این اشتباه در کدام سطح رایج تر است؟ A۲ و A۱؟

بیشتر بخوانید: آموزش جمله سازی در ترکی استانبولی

قرار دادن قید زمان و مکان در جای نامناسب

قیدهای زمان و مکان در ترکی استانبولی معمولاً پیش از فعل قرار می‌گیرند و بخصوص قید زمان می‌تواند در ابتدای جمله بیاید. برای مثال، جمله زیر یک ترتیب خنثی و طبیعی دارد:

Yarın İstanbul'a gideceğim.

فردا به استانبول می‌روم.

با این حال، در ترکی نمی‌توان یک جایگاه کاملاً ثابت برای همه قیدها تعیین کرد. جابه‌جایی اجزای جمله اغلب برای تغییر تاکید انجام می‌شود – به خصوص بخشی که درست قبل از فعل قرار می‌گیرد معمولاً بیشتر برجسته می‌شود. مثلاً:

İstanbul'a yarın gideceğim.

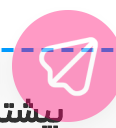
فرداست که به استانبول می‌روم.

این جمله غلط نیست؛ اما قرار گرفتن *yarın* درست پیش از فعل، تاکید را روی «فردا» بیشتر می‌کند. بنابراین اشتباه اصلی شما این نیست که قید را همیشه در یک جای مشخص نگذارید، بلکه این است که بدون توجه به تاکید و ساختار طبیعی جمله، جای قیدهای زمان و مکان را بر اساس الگوی فارسی انتخاب کنید. برای زبان‌آموز مبتدی، قرار دادن قید زمان در ابتدای جمله یا پیش از فعل و نگه داشتن فعل در انتهای جمله معمولاً الگوی بهتریست.

این اشتباه در کدام سطح رایج تر است؟ A۲ و A۱؟

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

بیشتر بخوانید: آموزش قید زمان در ترکی استانبولی

استفاده اشتباه از حالت مفعولی (-i)

یکی از خطاهای رایج در ترکی استانبولی این است که زبان‌آموز پسوند حالت مفعولی را یا در جایی که لازم است حذف می‌کند، یا برعکس آن را به هر مفعولی اضافه می‌کند. این حالت که در ترکی *belirtme durumu* نام دارد، با شکل‌های /- / -ü / -u / -i ساخته می‌شود و اگر کلمه به حرف صدادار ختم شود، معمولاً ی نیز به عنوان حرف میانجی اضافه می‌شود، مانند *araba-> arabayı*.

منابع آموزشی فارسی معمولاً این حالت را نزدیک به «را» در فارسی توضیح می‌دهند، اما برای استفاده درست از آن بهتر است فقط به ترجمه فارسی تکیه نکنیم. در ترکی، مفعول مستقیم وقتی **مشخص یا موردنظر خاص** گوینده باشد معمولاً علامت مفعولی می‌گیرد؛ در حالی که مفعول عمومی یا نامشخص می‌تواند بدون این پسوند بیاید. **پژوهش‌های زبان‌شناختی** نیز نشان می‌دهند که در ترکی وجود یا نبود این علامت ارتباط مهمی با «مشخص بودن» مفعول دارد. تفاوت را در این دو جمله می‌توان به خوبی دید:

Elma yiyorum.

دارم یک سیبی را می‌خورم.

Elmayı yiyorum.

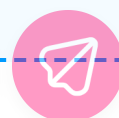
دارم آن سیب (مشخص) را می‌خورم.

در جمله اول صحبت از سیب به صورت نامشخص است، اما در جمله دوم منظور یک سیب مشخص است. بنابراین اضافه کردن *-i* فقط یک تغییر ظاهری در کلمه نیست و می‌تواند معنای جمله را هم تغییر دهد. همین تفاوت را در مثال دیگری ببینید:

Kitap okudum.

یک کتابی را خواندم.

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

Kitabı okudum.

آن کتاب (مشخص) را خواندم.

پس دو اشتباه متضاد ممکن است رخ دهد: گفتن Kitap okudum در حالی که منظور یک کتاب مشخص است، یا گفتن Kitabı okudum زمانی که فقط درباره کتاب خواندن به صورت کلی صحبت می‌کنیم. نکته اصلی این است که پیش از اضافه کردن پسوند مفعولی، مشخص کنیم آیا مخاطب می‌تواند تشخیص دهد درباره کدام شخص یا چیز مشخص صحبت می‌کنیم یا نه. شکل پسوند نیز ثابت نیست و بر اساس هماهنگی واژه‌ها تغییر می‌کند؛ برای مثال okul-> okulu / ev-> evi / araba-> arabayı. جزئیات این تغییرات در بخش هماهنگی حروف صدادار بررسی می‌شود تا این دو خطای متفاوت را با هم قاطی نکنید.

این اشتباه در کدام سطح رایج‌تر است؟ A1 و A2

اشتباه در استفاده از حالت جهت (-a / e)

حالت جهت یا Yönelme durumu در ترکی استانبولی معمولاً برای نشان دادن حرکت یا جهت به سوی یک شخص، مکان یا چیز به کار می‌رود. این حالت با پسوندهای -a و -e ساخته می‌شود و اگر کلمه به حرف صدادار ختم شود، ı میانجی اضافه می‌شود: okul-> okula / ev-> eve / araba-> arabaya. انتخاب a یا e نیز به هماهنگی واژه‌ها بستگی دارد.

Yarın Ankara'ya gidiyorum.

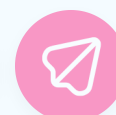
فردا به آنکارا می‌روم.

یکی از خطاهای رایج این است که زبان‌آموز حالت «جهت» و «مکان» را با هم اشتباه می‌گیرد. اگر حرکتی به سمت یک مقصد وجود داشته باشد، معمولاً از -a و -e استفاده می‌کنیم:

Okula gidiyorum.

به مدرسه می‌روم.

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

اما اگر منظور حضور داشتن در همان مکان باشد، حالت مکانی -de یا -da لازم است:

Okulda çalışıyorum.

در مدرسه کار می‌کنم.

بنابراین okulâ به معنی «به مدرسه» و okulda به معنی «در مدرسه» است و عوض کردن این پسوندها می‌تواند رابطه مکانی جمله را تغییر دهد. نکته مهم دیگر این است که نباید e- و a- را صرفاً معادل «به» در فارسی بدانیم. در ترکی بعضی فعل‌ها به‌طور مشخص اسمی با حالت جهت می‌گیرند. برای مثال:

Sana yardım ediyorum.

به تو کمک می‌کنم.

Çocuğa bakıyor.

از کودک مراقبت می‌کند.

در نتیجه انتخاب حالت اسم (case) را نمی‌توان همیشه با ترجمه کلمه به کلمه فارسی تعیین کرد. بهتر است زبان‌آموز علاوه بر معنی فعل، حالت اسمی‌ای را که آن فعل می‌گیرد نیز یاد بگیرد. ضمائر شخصی نیز در این حالت شکل خاصی پیدا می‌کنند. مهم‌ترین موارد برای زبان‌آموزان مبتدی bana -> ben و sana -> sen هستند، نه bene و sene.

این اشتباه نیز در سطوح A1 و A2 رایج است.

استفاده نادرست از حالت مکانی (-da / -de)

حالت مکانی یا Bulunma durumu زمانی به کار می‌رود که بخواهیم نشان دهیم شخص یا چیزی در یک مکان، موقعیت یا محدوده قرار دارد. این حالت چهار شکل -te / -ta / -de / -da دارد و پسوند به خود کلمه می‌چسبد؛ مانند parkta (در پارک)، okulda (در مدرسه)، evde (در خانه) و mutfakta (در آشپزخانه). یکی از اشتباهات رایج، اشتباه گرفتن حالت مکانی با حالت جهت است. تفاوت اصلی را می‌توان با یک سوال ساده تشخیص داد: «کجا هست؟» یا «به کجا می‌رود؟».

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

Okulda çalışıyorum.

در مدرسه کار می‌کنم.

Okula gidiyorum.

به مدرسه می‌روم.

در جمله اول، شخص در مدرسه قرار دارد و از -da استفاده می‌کنیم؛ اما در جمله دوم حرکت به سمت مدرسه وجود دارد و به همین دلیل a- لازم است. پس گفتن Okula çalışıyorum وقتی منظور «در مدرسه کار می‌کنم» باشد، انتخاب نادرست حالتان است.

خطای دیگری که زیاد دیده می‌شود، استفاده همیشگی از da یا de بدون توجه به شکل کلمه است. انتخاب این پسوند فقط به معنی جمله بستگی ندارد. هماهنگی واژه‌ها و آخرین حرف کلمه نیز شکل آن را تعیین می‌کنند. اگر کلمه به یکی از صامت‌ها مانند F, S, T, K, Ç, Ş, H, P ختم شود، d به t تبدیل می‌شود. به همین دلیل می‌گوییم parkta یا mutfakta. حالت مکانی فقط برای مکان فیزیکی هم استفاده نمی‌شود و در بعضی عبارات‌های زمانی نیز دیده می‌شود:

Saat üçte buluşalım.

(در) ساعت سه همدیگر را ببینیم.

یک نکته مهم در نوشتار نیز وجود دارد: -da / -de در این کاربرد پسوند است و به کلمه می‌چسبد. بنابراین ev de به جای evde صحیح نیست. این پسوند را نباید با da/de به معنی «هم / نیز» اشتباه گرفت؛ چون آن da/de کلمه‌ای جداگانه است و قواعد متفاوتی دارد. در نتیجه برای استفاده صحیح از حالت مکانی فقط حفظ کردن معنی «در» کافی نیست؛ باید هم تفاوت «بودن در یک مکان» و «حرکت به سمت یک مکان» را تشخیص دهید و هم شکل مناسب -da / -de / -ta / -te را بر اساس خود کلمه انتخاب کنید.

این یک اشتباه رایج در سطوح A1-A2 است.

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

بیشتر بخوانید: آموزش حروف اضافه در ترکی استانبولی

استفاده غلط از حالت مبدا (den / -dan-)

حالت مبدا یا Ayrılma durumu در ترکی استانبولی معمولاً برای بیان دور شدن، خارج شدن یا آمدن از یک مبدا استفاده می‌شود. این حالت چهار شکل -den / -tan / -dan / -dan دارد؛ okuldan (از مدرسه)، evden (از خانه)، parkten (از پارک) و işten (از محل کار). انتخاب شکل مناسب به هماهنگی واژه‌ها و آخرین حرف کلمه بستگی دارد. اگر کلمه به یکی از صامت‌های F, S, T, K, Ç, Ş, H, P ختم شود، d به t تبدیل می‌شود.

Okuldan geliyorum.

از مدرسه می‌آیم.

Arabadan indim.

از ماشین پیاده شدم.

یک اشتباه رایج این است که حالت مبدا را با حالت مکانی یا جهت اشتباه بگیرید. این سه جمله تفاوت را روشن می‌کنند:

Okula gidiyorum.

به مدرسه می‌روم.

Okulda çalışıyorum.

در مدرسه کار می‌کنم.

Okuldan geliyorum.

از مدرسه می‌آیم.

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

بنابراین -a / -e مقصد، -da / -de محل قرارگیری و -den / -dan مبدا یا نقطه جدا شدن را نشان می‌دهد. اما کاربرد -dan / -den فقط به معنی فیزیکی «از یک مکان» محدود نمی‌شود. بعضی فعل‌های پرکاربرد ترکی نیز به اسمی در حالت مبدا نیاز دارند. موضوعی که اگر بخواهید جمله را مستقیماً از فارسی ترجمه کنید، می‌تواند باعث انتخاب حالت (case) اشتباه شود:

Köpekten korkuyorum.

از سگ می‌ترسم.

Senden hoşlanıyorum.

از تو خوشم می‌آید.

Bu konudan bahsediyoruz.

درباره این موضوع صحبت می‌کنیم.

در نتیجه بهتر است فعل‌هایی مثل *hoşlanmak*، *korkmak* و *bahsetmek* را همراه با حالت مورد نیازشان یاد بگیریم، نه اینکه برای انتخاب پسوند فقط به حرف اضافه فارسی نگاه کنیم. نمونه‌هایی مانند *köpekten* و *benden yardım istiyor* *korkuyor* نیز همین کاربرد را در زبان روزمره نشان می‌دهند. کاربرد مهم دیگری که ممکن است در ابتدا انتظارش را نداشته باشید، مقایسه است:

Ali, Mehmet'ten daha uzun.

علی از محمد قدبلندتر است.

اینجا *Mehmet'ten* مبداء حرکت نیست؛ *-ten* شخصی را مشخص می‌کند که مقایسه نسبت به او انجام شده است. بنابراین مساوی دانستن *-dan* و *-den* با فقط یک معنی فارسی «از» می‌تواند باعث شود بخشی از کاربردهای واقعی این حالت (case) نادیده گرفته شود. از نظر ساخت پسوند نیز نمونه‌هایی مثل *okuldan*، *öğretmenden*، *bardaktan* و *ofisten* نشان می‌دهند که باید هم واژه آخر و هم صامت پایانی کلمه را در نظر گرفت.

این اشتباه در کدام سطح رایج تر است؟ A۱ و A۲

نکته مهم: Case (حالت) را همراه با فعل یاد بگیرید.

در ترکی، بعضی فعل‌ها به‌طور مشخص با یک حالت اسمی استفاده می‌شوند و ترجمه فارسی همیشه راهنمای مناسبی نیست. برای مثال aramak مفعول‌i- می‌گیرد (Seni arıyorum)، yardım etmek با -e یا -a می‌آید (Sana yardım ediyorum)، و kormak با -dan یا -den استفاده می‌شود (Köpekten korkuyorum). بنابراین بهتر است فعل‌ها را همراه با case مورد نیازشان یاد بگیرید.

اشتباه در ساخت مالکیت و پسوندهای ملکی

در ترکی استانبولی، برای بیان مالکیت معمولاً فقط آوردن کلماتی مثل benim، senin، و onun در جمله کافی نیست. اسم متعلق نیز باید پسوند ملکی مناسب را بگیرد. به همین دلیل، یکی از اشتباهات رایج این است که ترکیبمان را شبیه فارسی بسازیم و بگوییم benim ev، در حالی که شکل استاندارد آن benim evim است. مثال:

Benim evim büyük.

خانه من بزرگ است.

Senin kitabın nerede?

کتاب تو کجاست؟

Onun arabası yeni.

ماشین او جدید است.

در این مثال‌ها kitap و ev و araba بر اساس شخص مالک تغییر کرده‌اند. پسوندهای مالکیت نیز یک شکل ثابت ندارند و بر اساس شخص، هماهنگی واژه‌ها و صدادار یا بی‌صدا بودن حرف پایانی اسم تغییر می‌کنند؛ مثلاً eviniz، evimiz، evi، evin و evim اشتباه رایج دیگر، انتخاب پسوند درست برای شخص اما با شکل آوایی نادرست است:

غلط: Benim evum

درست: Benim evim

غلط: Bizim arabamız

درست: Bizim arabamız

این تفاوت به هماهنگی واکه‌ها مربوط است. بنابراین زبان‌آموز باید پسوند ملکی را متناسب با آخرین واکه کلمه انتخاب کند. اگر اسم به واکه ختم شود، ساخت بعضی پسوندها نیز تغییر می‌کند. برای نمونه در سوم شخص مفرد می‌گوییم:

Onun arabası

ماشین او

نباید بگوییم Onun arabai. در اینجا s نقش حرف میانجی را دارد. یک نکته مهم این است که همیشه لازم نیست خود benim یا senin را تکرار کنیم. وقتی مالک از پسوند روی اسم مشخص باشد، در بسیاری از جمله‌ها می‌توان ضمیر را حذف کرد:

Arabam bozuk.

ماشینم خراب است.

به جای:

Benim arabam bozuk.

ماشین من خراب است.

جمله دوم هم درست است، اما آوردن benim معمولاً زمانی مفیدتر است که بخواهیم روی مالک تاکید کنیم. این تفاوت مهم است: حذف ضمیر ملکی ممکن است طبیعی باشد، اما حذف پسوند ملکی معمولاً ترکیب مربوط به مالکیت را ناقص می‌کند. این موضوع فقط درباره «خانه من» یا «ماشین او» هم نیست. همین ساخت در عبارت‌هایی مثل Onun ... annesi و Benim adım ... و حتی ساخت‌های دارای var / yok مانند Benim bir kardeşim var نیز دیده می‌شود.

بیشتر بخوانید: آموزش ضمائر ملکی در ترکی استانبولی

رعایت نکردن هماهنگی حروف صدادار و انتخاب شکل نادرست پسوند

یکی از پایه‌ای‌ترین قواعد ترکی استانبولی، هماهنگی حروف صدادار (Ünlü Uyumu) است. در ترکی بسیاری از پسوندها شکل ثابتی ندارند و واکه آن‌ها با توجه به آخرین واکه کلمه تغییر می‌کند. به همین دلیل، زبان‌آموزی که یک شکل از پسوند را حفظ می‌کند و آن را به همه کلمات می‌چسباند، خیلی سریع دچار خطا می‌شود. برای مثال، پسوند جمع به دو شکل -lar و -ler ظاهر می‌شود:

kitaplar

کتاب‌ها

evler

خانه‌ها

بنابراین شکل‌هایی مثل kitapler و evlar نادرست‌اند. انتخاب a یا e به آخرین واکه کلمه بستگی دارد: بعد از واکه‌های سخت a, ı, o, u معمولا شکل دارای a و بعد از واکه‌های نرم e, i, ö, ü شکل دارای e انتخاب می‌شود. همین قاعده را قبلا در Case ها نیز دیده‌ایم. اما همه پسوندها فقط دو شکل ندارند. برخی پسوندها بر اساس آخرین واکه کلمه یکی از چهار واکه -ü, -u, -ı, -i را می‌گیرند. برای نمونه در حالت مفعولی:

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

kapı – kapıyı

ev – evi

okul – okulu

göz – gözü

در اینجا حفظ کردن «پسوند مفعولی = i» می‌تواند گمراه‌کننده باشد؛ شکل دقیق‌تر این است که بدانیم این پسوند بسته به کلمه می‌تواند -i / -u / -ü باشد. نکته مهم این است که برای انتخاب شکل پسوند معمولاً باید به آخرین واژه نگاه کرد، نه اولین واژه کلمه. مثلاً در آخرین واژه u است و به همین دلیل می‌گوییم:

Çocuklar

و در gözlük آخرین واژه ü است:

gözlükler

این موضوع وقتی چند پسوند پشت سر هم قرار می‌گیرند اهمیت بیشتری پیدا می‌کند؛ هماهنگی به صورت مرحله به مرحله ادامه پیدا می‌کند و هر پسوند بر اساس بخش قبل از خودش شکل مناسب را می‌گیرد. البته نباید تصور کرد که تمام واژه‌های ترکی بدون استثنا از هماهنگی واژه‌ها پیروی می‌کنند. برخی واژه‌های ترکی و به ویژه واژه‌های وام‌گرفته می‌توانند از الگوی کلی خارج باشند. حتی در این موارد نیز بسیاری از پسوندها بر اساس آخرین واژه کلمه انتخاب می‌شوند. بنابراین بهتر است پسوندهایی مثل -lar / -ler یا -da / -de را به عنوان چند قاعده جداگانه حفظ نکنید. همه آن‌ها را به یک اصل مشترک وصل کنید: آخرین واژه کلمه را پیدا کنید و شکل مناسب پسوند را بر اساس آن انتخاب کنید.

این اشتباه در کدام سطح رایج‌تر است؟ A1 و A2

اشتباه در نرم و سخت شدن حروف هنگام اضافه شدن پسوند

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

در ترکی استانبولی، اضافه شدن پسوند گاهی فقط به انتهای کلمه چند حرف اضافه نمی‌کند؛ بلکه می‌تواند باعث تغییر حرف پایانی کلمه یا حرف ابتدایی پسوند شود. نادیده گرفتن این تغییرات باعث شکل‌هایی می‌شود که ممکن است از نظر انتخاب پسوند درست به نظر برسند، اما در نوشتار و تلفظ استاندارد ترکی نادرست‌اند. دو قاعده مهم در این زمینه «نرم شدن حروف بی‌صدا» و «سخت شدن یا همگون شدن حروف بی‌صدا» هستند.

۱- نرم شدن حرف پایانی کلمه

در بسیاری از کلماتی که به P, K, Ç, T ختم می‌شوند، اگر پسوندی که با حرف صدادار شروع می‌شود به کلمه اضافه شود، حرف پایانی می‌تواند به شکل نرم‌تر خود تغییر کند:

P – B

Ç – C

T – D

K – ğ/G

برای مثال:

kitap + ı → kitabı (کتاب را)

ağaç + ı → ağacı (درخت را)

çocuk + um → çocuğum (فرزندم)

renk + im → rengim (رنگم)

در واقع زبان‌آموز نباید همیشه شکل اصلی کلمه را بدون تغییر نگه دارد. برای نمونه، در kitap حرف p بخشی از شکل اصلی کلمه است، اما با اضافه شدن پسوند مفعولی در kitabı به b تبدیل می‌شود. نمونه‌هایی بالا هم همین تغییر را نشان

می‌دهند.

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

۲- سخت شدن حرف ابتدایی پسوند

تغییر ممکن است در جهت عکس نیز اتفاق بیفتد. اگر کلمه به یکی از صامت‌های بی‌واک F, S, T, K, Ç, Ş, H, P ختم شود، در بعضی پسوندها حرف ابتدایی پسوند نیز متناسب با آن سخت می‌شود. این حروف معمولاً با عبارت معروف *Fıstıkçı Şahap* به خاطر سپرده می‌شوند. به عنوان مثال:

park + da → parkta (در پارک)

Türk + ce → Türkçe (ترکی)

kitap + cı → kitapçı (کتابفروش)

در اینجا خود کلمه تغییر نکرده است؛ این بار حرف ابتدای پسوند با حرف پایانی کلمه هماهنگ شده است. همین قاعده دلیل شکل‌هایی مانند *işte, ağaçtan* و *sokakta* است. پس تفاوت این دو خطا را می‌توان این طور خلاصه کرد: در نرم شدن، معمولاً حرف پایانی خود کلمه تغییر می‌کند (*kitap → kitabı*)، اما در سخت شدن، حرف ابتدایی پسوند تغییر می‌کند (*park + da → parkta*). البته این قواعد را نباید بدون استثنا به تمام کلمات تعمیم داد. بعضی کلمات، بخصوص برخی واژه‌های تک‌هجایی، هنگام گرفتن پسوند حرف پایانی خود را حفظ می‌کنند. برای مثال

at → atı و *ip → ipi*. بنابراین بهتر است علاوه بر شناخت قاعده اصلی، شکل پرکاربرد کلمات استثنا نیز در جمله یاد گرفته شود.

سطحی که این اشتباه بیشتر دیده می‌شود: **AI-AP**

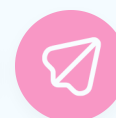
اشتباه در منفی کردن فعل‌ها و استفاده نادرست از *değil*

یکی از اشتباهات رایج در ترکی استانبولی این است که زبان‌آموز برای منفی کردن همه جمله‌ها از یک ساخت ثابت استفاده می‌کند. در ترکی، روش منفی کردن جمله به نوع آن بستگی دارد: فعل‌ها معمولاً با پسوند منفی می‌شوند، اما برای منفی کردن جمله‌های اسمی و صفتی معمولاً از *değil* استفاده می‌کنیم. برای مثال اگر بخواهیم فعل *gelmek* به معنی «آمدن» را منفی کنیم، در زمان حال استمراری می‌گوییم:

Geliyorum.

می‌آیم / دارم می‌آیم.

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

Gelmiyorum.

نمی‌آیم.

بنابراین در یک جمله فعلی معمولی، ساختار *Geliyorum değil* انتخاب مناسبی برای بیان «نمی‌آیم» نیست و کافیتست بگوییم: *Gelmiyorum*. در بسیاری از زمان‌ها، منفی‌سازی فعل بر پایه پسوند *-ma / -me* انجام می‌شود و شکل دقیق آن با توجه به زمان و هماهنگی واژه‌ها تغییر می‌کند. برای مثال:

Gitmedi.

نرفت.

Gelmeyecek.

نخواهد آمد.

İçmemiş.

ننوشیده است.

در زمان حال استمراری نیز با شکل‌های *-mıyor / -müyor / -muyor / -mıyor* روبه‌رو می‌شویم:

çalışıyor → çalışmıyor

کار می‌کند ← کار نمی‌کند

uyuyor → uyumuyor

می‌خوابد ← نمی‌خوابد

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

این تغییرات نشان می‌دهند که حفظ کردن تنها یک شکل منفی ساز برای تمام فعل‌ها کافی نیست و زمان فعل نیز باید در نظر گرفته شود. اما değil کاربرد دیگری دارد. این کلمه معمولاً برای منفی کردن اسم، صفت یا عبارت اسمی استفاده می‌شود:

Ben öğrenciyim.

من دانشجو هستم.

Ben öğrenci değilim.

من دانشجو نیستم.

Bu pahalı.

این گران است.

Bu pahalı değil.

این گران نیست.

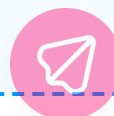
Bu benim kitabım.

این کتاب من است.

Bu benim kitabım değil.

این کتاب من نیست.

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

پس یکی از ساده‌ترین راه‌های تشخیص این دو ساخت این است: اگر می‌خواهیم انجام شدن یک عمل را منفی کنیم، معمولاً خود فعل منفی می‌شود؛ اما اگر می‌خواهیم بگوییم چیزی «نیست» یا دارای یک ویژگی «نیست»، معمولاً değil به کار می‌رود. تفاوت را می‌توان در این دو جمله به خوبی دید:

Ali gelmiyor.

علی نمی‌آید.

Ali hasta değil.

علی بیمار نیست.

نکته دیگری که زبان‌آموزان مبتدی ممکن است فراموش کنند این است که değil نیز در بسیاری از جمله‌ها پسوند شخصی می‌گیرد:

Ben hazır değilim.

من آماده نیستم.

Sen hazır değilsin.

تو آماده نیستی.

Biz hazır değiliz.

ما آماده نیستیم.

بنابراین اشتباه اصلی فقط انتخاب یکی پسوند نادرست نیست؛ بلکه ابتدا باید مشخص شود **جمله فعلی است یا اسمی / صفتی**. این تشخیص ساده کمک می‌کند زبان‌آموز بداند باید خود فعل را منفی کند یا از değil استفاده کند.

سطحی که این اشتباه بیشتر دیده می‌شود: A1-A2

استفاده نادرست و بیش از حد از var و yok

var و yok در ترکی استانبولی برای بیان وجود یا عدم وجود چیزی به کار می‌روند. var وجود داشتن و yok وجود نداشتن یا در دسترس نبودن چیزی را نشان می‌دهد:

Evdesüt var.

در خانه شیر هست.

Evdesüt yok.

در خانه شیر نیست.

همین ساخت برای بیان مالکیت نیز بسیار پرکاربرد است. در ترکی برای گفتن «من ماشین دارم» معمولاً ساخت جمله شبیه فعل «داشتن» در فارسی نیست، بلکه چیزی که متعلق به شخص است پسوند ملکی می‌گیرد و سپس var یا yok می‌آید.

Benim bir arabam var.

من یک ماشین دارم.

Benim arabam yok.

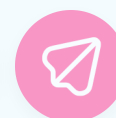
من ماشین ندارم.

حتی در بسیاری از موقعیت‌ها می‌توان Benim را هم حذف کرد، چون پسوند ملکی مشخص می‌کند صاحب آن چیز چه کسی است:

Arabam var.

ماشین دارم.

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

Param yok.

پول ندارم.

بنابراین یکی از اشتباهات مهم این است که زبان آموز ساخت مالکیت را بدون پسوند ملکی بسازد:

غلط: Benim araba var.

درست: Benim arabam var.

برای فارسی زبان ها یک دام مهم تر وجود دارد: هر چیزی که در فارسی با «داشتن» بیان می شود، در ترکی با var ساخته نمی شود. در جمله ای مثل «من یک برادر دارم» استفاده از var کاملاً طبیعی است:

Bir kardeşim var.

یک برادر / خواهر دارم.

اما «داشتن» در فارسی همیشه معنای مالکیت ندارد. مثلاً در جمله «دارم می روم»، کلمه «دارم» بخشی از ساخت زمان حال استمراری است و معنی «مالک بودن» یا «وجود داشتن» نمی دهد. در ترکی برای چنین جمله ای نباید معادلی جداگانه برای «دارم» با var بسازیم:

Gidiyorum.

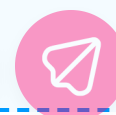
دارم می روم.

نه ساخت هایی که var را به فعل اضافه می کنند. همین موضوع در جمله های دیگر نیز دیده می شود:

Yemek yiyorum.

دارم غذا می خورم.

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

Çalışıyorum.

دارم کار می‌کنم.

Seni bekliyorum.

منتظرت هستم.

در هیچ‌کدام از این جمله‌ها «دارم» فارسی به var ترجمه نمی‌شود. این یکی از جاهایی است که ترجمه کلمه به کلمه از فارسی می‌تواند ساخت غیرطبیعی یا کاملاً نادرستی در ترکی ایجاد کند. از طرف دیگر، yok را هم نباید با değil یکی دانست. Yok معمولاً نبودن یا نداشتن را بیان می‌کند:

Evde kimse yok.

در خانه کسی نیست.

Param yok.

پول ندارم.

اما değil معمولاً چیزی را از نظر هویت یا ویژگی منفی می‌کند:

Bu benim arabam değil.

این ماشین من نیست.

9:

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

Arabam yok.

ماشین ندارم.

در نتیجه، برای فارسی‌زبان‌ها بهترین راه این است که var را صرفاً معادل کلمه «دارم» حفظ نکنند. ابتدا باید مشخص شود منظور وجود داشتن یا مالکیت است یا «داشتن» در فارسی فقط بخشی از ساخت دیگری مثل «دارم می‌روم» است. در حالت دوم، var معمولاً هیچ نقشی در جمله ترکی ندارد.

سطحی که این اشتباه بیشتر دیده می‌شود: AI-AP

اشتباه در جدا یا چسبیده نوشتن ki

Ki در ترکی استانبولی همیشه به یک شکل نوشته نمی‌شود. گاهی یک کلمه مستقل و حرف ربط است و باید جدا نوشته شود، و گاهی پسوند است و به کلمه قبل از خود می‌چسبد. اشتباه گرفتن این دو کاربرد یکی از خطاهای رایج در نوشتار ترکی است. وقتی ki دو بخش یا دو جمله را به هم متصل می‌کند، معمولاً جدا نوشته می‌شود. [Türk Dil Kurumu](#) نیز قاعده اصلی را این‌گونه بیان می‌کند که ki در نقش حرف ربط جدا از کلمه قبل نوشته می‌شود.

Biliyorum ki gelecek.

می‌دانم که خواهد آمد.

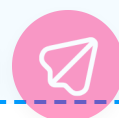
Demek ki doğruymuş.

پس معلوم می‌شود که درست بوده است.

Öyle yoruldum ki hemen uyudum.

آن‌قدر خسته شدم که فوراً خوابم برد.

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

بنابراین شکل‌هایی مانند biliyorumki یا demekki در این کاربرد نادرست هستند:

غلط: Biliyorumki gelecek.

درست: Biliyorum ki gelecek.

اما وقتی ki به یک اسم یا عبارت اضافه می‌شود و معنایی مانند «آن چیزی که...»، «مال...» یا «مربوط به...» ایجاد می‌کند، پسوند است و چسبیده نوشته می‌شود.

Masadaki kitap benim.

کتابی که روی میز است مال من است.

Benimki daha yeni.

مال من جدیدتر است.

Evdeki bilgisayar bozuk.

کامپیوتری که در خانه است خراب است.

در masadaki، پسوند ki- به masada اضافه شده و عبارت «آن چیزی که روی میز است» را می‌سازد. در benimki نیز به جای تکرار اسم، معنای «مال من» را می‌دهد. این کاربرد طبق منابع آموزشی به کلمه قبل می‌چسبد. ki- برای ارتباط با زمان هم بسیار رایج است:

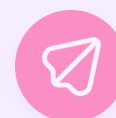
yarıncı sınav

امتحان فردا

önceki gün

روز قبل

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

bu haftaki toplantı

جلسه این هفته

در بعضی کلمات نیز شکل k- دیده می شود:

dünkü toplantı

جلسه دیروز

bugünkü haberler

اخبار امروز

این کاربردها نیز چسبیده نوشته می شوند. البته یک استثنای مهم وجود دارد. با اینکه ki در نقش حرف ربط اصولاً جدا نوشته می شود، در تعدادی از واژه های تثبیت شده به کلمه قبل چسبیده است؛ از جمله:

.sanki و belki, çünkü, hâlbuki, mademki, meğerki, oysaki

بنابراین یک راه کاربردی برای تشخیص این دو حالت این است: اگر ki دو جمله یا دو بخش جمله را به هم وصل می کند، معمولاً جدا نوشته می شود، اما اگر به کلمه ای متصل شده و مفهومی مثل «مال...»، «مربوط به...» یا «چیزی که در/روی/کنار... است» می سازد، معمولاً پسوند ki- است و باید چسبیده نوشته شود.

سطحی که این اشتباه بیشتر دیده می شود: A۲-B۱

بیشتر بخوانید: ضمیر وابستگی در ترکی استانبولی

اشتباه در نوشتن و کاربرد mi/mı/mu/mü

در ترکی استانبولی، mi / mı / mu / mü برای ساخت بسیاری از سوال‌های بله/خیر به کار می‌رود. یکی از رایج‌ترین اشتباهات زبان‌آموزان این است که این نشانه پرسشی را به کلمه قبل از خود بچسبانند. طبق قاعده نوشتاری ترکی، mi/mı/mu/mü از کلمه قبل جدا نوشته می‌شود:

اشتباه: Geliyormusun?

درست: Geliyor musun? (داری می‌آیی؟)

اشتباه: Hazırmısın?

درست: Hazır mısın? (آماده‌ای؟)

شکل mi نیز ثابت نیست و بر اساس هماهنگی واکه‌ها به یکی از چهار صورت mı / mi / mu / mü تغییر می‌کند:

Hazır mı?

آماده است؟

Güzel mi?

زیباست؟

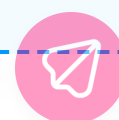
Mutlu mu?

خوشحال است؟

Üzgün mü?

ناراحت است؟

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

بنابراین انتخاب تصادفی یک شکل، مثلاً استفاده همیشگی از *mi*، اشتباه است. این همان قاعده هماهنگی واکه‌هاست که در بخش‌های قبل دیدیم و در اینجا تعیین می‌کند کدام شکل از نشانه پرسشی استفاده شود. نکته مهم‌تر این است که جای *mi/mı/mu/mü* در جمله همیشه بی‌اهمیت نیست. این نشانه معمولاً بعد از بخشی قرار می‌گیرد که مورد سوال یا تاکید قرار گرفته است. جابجایی آن می‌تواند سوال را روی بخش متفاوتی از جمله متمرکز کند. مثال:

Ali bugün geldi mi?

علی امروز آمد؟

در اینجا درباره آمدن علی سوال می‌کنیم. ولی:

Ali mi bugün geldi?

علی بود که امروز آمد؟

این بار تمرکز سوال و موردی که سوال می‌شود خود علی است. و در این سوال:

Ali bugün mü geldi?

علی امروز آمد؟

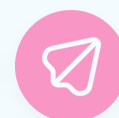
در این جمله تاکید روی *bugün* است. یعنی می‌پرسیم آیا امروز آمده یا زمان دیگری. پس اشتباه فقط این نیست که *mi* را به کلمه قبل بچسبانیم. قرار دادن آن بعد از بخش نامناسب جمله نیز می‌تواند تاکید موردنظر را تغییر دهد.

یک خطای دیگر، استفاده همزمان از *mi/mı/mu/mü* و کلمات پرسشی در سوال‌های معمولی است. وقتی جمله خودش کلمه پرسشی مانند *ne*، *kim*، *nerede*، *neden* یا *nasıl* دارد، معمولاً دیگر برای پرسشی کردن جمله به *mi/mı/mu/mü* احتیاج نداریم.

Nereye gidiyorsun?

کجا می‌روی؟

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

و اگر منظور فقط یک سوال معمولی «کجا می‌روی؟» باشد، نمی‌توان از Nereye mi gidiyorsun? استفاده کرد. البته در گفت‌وگوهای خاص ممکن است ترکیبی مثل Nereye mi gidiyorum? شنیده شود، اما در آن حالت گوینده معمولاً سوال طرف مقابل را تکرار می‌کند؛ چیزی شبیه «می‌پرسی کجا می‌روم؟». بنابراین این کاربرد را نباید با ساخت معمول سوال اشتباه گرفت. در نتیجه، برای استفاده درست از mi/mı/mu/mü باید سه نکته را همزمان رعایت کرد:

- شکل مناسب آن بر اساس هماهنگی واکه‌ها
- جدا نوشتن آن از کلمه قبل
- قرار دادن آن بعد از بخشی که واقعاً قرار است مورد سوال یا تاکید قرار بگیرد.

این اشتباه بیشتر در سطوح A1-A2 دیده می‌شود.

بیشتر بخوانید: کلمات و جملات پرسشی در ترکی استانبولی

اشتباه در جمع بستن اسم‌ها و استفاده غیرضروری از پسوند جمع

در ترکی استانبولی اسم‌ها معمولاً با دو پسوند -lar و -ler جمع بسته می‌شوند. انتخاب میان این دو شکل بر اساس آخرین واکه کلمه انجام می‌شود؛ بنابراین می‌گوییم öğrenciler و kitaplar، çocuklar، evler. یکی از رایج‌ترین خطاها، اضافه کردن -lar/-ler بعد از عدد است. در ترکی، وقتی عدد تعداد اسم را مشخص کرده باشد، خود اسم معمولاً به شکل مفرد باقی می‌ماند. مثلاً می‌گوییم:

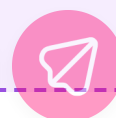
iki kitap

دو کتاب

beş öğrenci

پنج دانش‌آموز

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

On kişi geldi.

ده نفر آمدند.

دلیلش این است که عدد از قبل مشخص کرده با بیش از یک مورد روبرو هستیم و در این ترکیب دیگر نیازی نیست اسم نیز با -lar/-ler علامت جمع بگیرد. همین مسئله در کنار برخی کلمات بیان‌کننده مقدار نیز دیده می‌شود. برای مثال، بعد از birkaç به معنی «چند / چند تا» اسم معمولاً جمع بسته نمی‌شود؛ منابع آموزشی نمونه‌هایی مانند birkaç sınıf را به همین شکل به کار می‌برند. مثلاً:

birkaç kitap

چند کتاب

çok insan

آدم‌های زیاد / افراد زیادی

بنابراین نباید هر بار که از نظر معنایی درباره چند چیز صحبت می‌کنید، به صورت خودکار -lar/-ler را به اسم اضافه کنید. جمع بودن معنی جمله لزوماً به این معنا نیست که اسم در ترکی باید علامت جمع داشته باشد. در کنار این قاعده عمومی، تعدادی واژه نیز در انتخاب -lar/-ler از الگویی که در نگاه اول انتظار دارید پیروی نمی‌کنند. برای مثال saatler، kalpler و harfler. پس هنگام جمع بستن یک اسم دو سوال مهم مطرح است: اول اینکه آیا اصلاً در این ترکیب به پسوند جمع نیاز داریم؟ و در صورتی که پاسخ مثبت بود، شکل درست -lar یا -ler کدام است؟ این ترتیب جلوی هر دو خطای رایج، یعنی انتخاب پسوند اشتباه و جمع بستن غیرضروری اسم، را می‌گیرد.

سطحی که این اشتباه بیشتر دیده می‌شود: AI-AP

بیشتر بخوانید: جمع بستن کلمات در ترکی استانبولی

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

اشتباه در انتخاب بین حال استمراری (-yor) و حال ساده (Geniş Zaman)

یکی از خطاهای رایج در ترکی استانبولی این است که زبان‌آموز هر جمله‌ای که در فارسی در زمان حال بیان می‌شود، به صورت خودکار با -yor بسازد. در ترکی، -yor یا Şimdiki Zaman معمولاً برای کاری استفاده می‌شود که **الان در جریان** است، در دوره فعلی زندگی ادامه دارد یا به عنوان برنامه‌ای نزدیک در آینده مطرح است. در حالیکه Geniş Zaman برای بیان واقعیت‌های عمومی، ویژگی‌ها و بسیاری از عادت‌ها و رفتارهای کلی کاربرد دارد. تفاوت را می‌توان در این دو جمله دید:

Su kaynıyor.

آب دارد می‌جوشد.

Su yüz derecede kaynar.

آب در صد درجه می‌جوشد.

در جمله اول درباره اتفاقی صحبت می‌کنیم که اکنون در حال رخ دادن است، بنابراین -yor طبیعی است. اما جمله دوم یک حقیقت عمومی را بیان می‌کند و به همین دلیل Geniş Zaman با kaynar مناسب‌تر است. با این حال، تفاوت این دو زمان را نباید به فرمول بیش از حد ساده « $yor =$ الان و عادت $=$ حال ساده» محدود کرد. در ترکی استانبولی، -yor برای بعضی کارهای تکراری و عادت‌هایی که بخشی از زندگی فعلی شخص هستند نیز بسیار طبیعی است. بنابراین جمله‌ای مثل جمله‌ی زیر لزوماً اشتباه نیست:

Her sabah kahve içerim.

من معمولاً هر صبح قهوه می‌نوشم.

تفاوت این دو در بسیاری از موقعیت‌ها بیشتر به زاویه نگاه گوینده مربوط است تا درست یا غلط بودن مطلق جمله. -yor می‌تواند یک عادت واقعی و جاری در دوره فعلی را برجسته کند، در حالیکه Geniş Zaman آن رفتار را بیشتر به عنوان یک عادت ثابت یا ویژگی کلی معرفی می‌کند. این تفاوت در یک مقایسه مستقیم روشن‌تر می‌شود:

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

Normalde işe metroyla giderim, ama bu hafta yürüyorum.

معمولا با مترو به سر کار می‌روم، اما این هفته پیاده می‌روم.

giderim یک روال معمول را بیان می‌کند، اما yürüyorum به شرایط فعلی و موقتی «این هفته» مربوط است. اشتباه دیگری که ممکن است رخ دهد، تصور این است که yor- فقط برای کاری قابل استفاده است که دقیقا همین لحظه در حال انجام باشد. این پسوند می‌تواند برای برنامه یا اتفاق نزدیک آینده نیز استفاده شود:

Yarın İstanbul'a gidiyorum.

فردا به استانبول می‌روم.

Bu hafta sonu arkadaşlarımla buluşuyorum.

این آخر هفته با دوستانم ملاقات می‌کنم.

استفاده از حال استمراری برای آینده نزدیک در منابع آموزشی ترکی نیز به عنوان یکی از کاربردهای این زمان معرفی شده است. پس برای انتخاب بین این دو زمان بهتر است فقط به ترجمه فارسی فعل نگاه نکنیم. سوال اصلی این است که گوینده درباره یک اتفاق یا وضعیت جاری و فعلی صحبت می‌کند یا می‌خواهد یک حقیقت، ویژگی یا عادت کلی را بیان کند. ضمن اینکه در بخش عادت‌ها مرز میان این دو همیشه کاملا سخت نیست و در بعضی موقعیت‌ها هر دو ساخت می‌توانند درست باشند، اما با تفاوتی در تاکید و منظور گوینده.

سطحی که این اشتباه بیشتر دیده می‌شود: A۲-B۱

بیشتر بخوانید: زمان حال ساده در ترکی استانبولی

اشتباهات وازگانی و ترجمه‌ای فارسی زبان‌ها در ترکی استانبولی

در این بخش، تمرکز روی خطاهایی است که از ترجمه مستقیم فارسی یا انتخاب واژه صرفاً بر اساس معنی فرهنگ لغت ایجاد می‌شوند. در ترکی استانبولی درست بودن معنی یک کلمه همیشه به معنای طبیعی بودن آن در جمله نیست. انتخاب واژه، فعل و ترکیب مناسب به موقعیت و کاربرد واقعی آن در زبان بستگی دارد.

ترجمه کلمه به کلمه و انتقال ترکیب‌های فارسی به ترکی

یکی از ریشه‌های اصلی بسیاری از اشتباهات فارسی‌زبان‌ها این است که ابتدا جمله را در ذهن خود به فارسی می‌سازند و سپس هر کلمه را جداگانه به ترکی برمی‌گردانند. مشکل اینجاست که حتی اگر ترجمه تک‌تک کلمات درست باشد، ساخت جمله، پسوندها و رابطه فعل با اجزای جمله در ترکی الزاماً مانند فارسی نیست. برای مثال، در فارسی می‌گوییم «به تو زنگ می‌زنم». اگر حرف اضافه «به» را مستقیماً وارد ترکی کنید، ممکن است به اشتباه بگویید “Sana arıyorum.” – در صورتیکه فعل aramak در این معنی مفعول مستقیم می‌گیرد:

Seni arıyorum.

به تو زنگ می‌زنم.

همین اتفاق با فعل dinlemek نیز دیده می‌شود. در فارسی می‌گوییم «به تو گوش می‌دهم»، اما در ترکی نمی‌گوییم “Sana dinliyorum.” و باید بگوییم:

Seni dinliyorum.

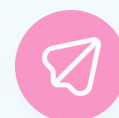
به تو گوش می‌دهم.

انتقال ترکیب‌ها و ساختار فارسی فقط به حروف اضافه محدود نیست. برای مثال، فارسی مالکیت را با فعل «داشتن» بیان می‌کند، اما ترکی معمولاً از ساخت ملکی همراه با var/yok استفاده می‌کند:

Arabam var.

ماشین دارم.

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

همچنین «دارم» در جمله فارسی «دارم کار می‌کنم» نباید جداگانه ترجمه شود. ترکی این معنی را در خود فعل بیان می‌کند:

Çalışıyorum.

دارم کار می‌کنم.

بنابراین هنگام ساختن جمله ترکی بهتر است به جای پرسیدن «هر کلمه فارسی در ترکی چه می‌شود؟»، پرسیم «یک ترک‌زبان این مفهوم را چگونه بیان می‌کند؟». یاد گرفتن فعل‌ها همراه با Case موردنیازشان و یاد گرفتن عبارت‌ها به صورت یک واحد کامل، احتمال ترجمه تحت‌اللفظی از فارسی را بسیار کمتر می‌کند. این اشتباه بیشتر در سطوح A1 تا B1 دیده می‌شود.

ترجمه مستقیم اصطلاحات و عبارت‌های فارسی

اصطلاحات و عبارت‌های روزمره را معمولاً نمی‌توان کلمه به کلمه از فارسی به ترکی ترجمه کرد. ممکن است تمام کلمات یک جمله ترجمه درستی داشته باشند، اما مجموع آنها و نتیجه برای یک ترک‌زبان عجیب، غیرطبیعی یا حتی دارای معنایی متفاوت باشد – چون هر زبان برای موقعیت‌های روزمره عبارت‌های تثبیت‌شده خودش را دارد. برای مثال، فرد فارسی‌زبان ممکن است برای «دلم برایت تنگ شده» تلاش کند کلمات «دل»، «برای تو» و «تنگ شدن» را جداگانه به ترکی ترجمه کند. اما عبارت طبیعی در ترکی بسیار ساده‌تر است:

Seni özledim.

دلم برایت تنگ شده.

همین موضوع درباره «خسته نباشید» نیز دیده می‌شود. ترجمه تحت‌اللفظی آن با فعل yorulmak لزوماً همان کاربردی را که این عبارت در فارسی دارد منتقل نمی‌کند. اگر بخواهیم به کسی که مشغول کار است چیزی شبیه «خسته نباشید» بگوییم، یکی از عبارت‌های بسیار رایج ترکی این است:

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

Kolay gelsin.

خسته نباشید / خدا قوت.

مثال دیگر «دستت درد نکند» است. در بسیاری از موقعیت‌ها، مخصوصاً وقتی کسی غذا درست کرده یا کاری را با دست انجام داده است، ترک‌زبان‌ها می‌گویند:

Eline sağlık.

دستت درد نکند.

نه اینکه جمله فارسی را کلمه به کلمه با واژه‌های «دست»، «درد» و «نکردن» بازسازی کنند. نکته مهم این است که در اصطلاحات، معنی کل عبارت مهم‌تر از معنی تک تک کلمات آن است. بنابراین بهتر است عباراتی مثل Eline sağlık، Kolay gelsin و Seni özledim. به صورت یک واحد کامل و همراه با موقعیتی که در آن استفاده می‌شوند یاد گرفته شوند، نه به عنوان مجموعه‌ای از کلمات قابل ترجمه.

چنین اشتباهاتی در زبان‌آموزان ترکی استانبولی در سطوح A1 تا B1 رایج‌تر است.

بیشتر بخوانید: آموزش اصطلاحات رایج ترکی استانبولی – یوتوب ترکی زبان‌مستر

استفاده از ترکیب‌های واژگانی غیرطبیعی

حتی وقتی تک تک کلمات یک جمله درست انتخاب شده‌اند، ممکن است ترکیب آن‌ها برای یک ترک‌زبان طبیعی نباشد. در هر زبان بعضی واژه‌ها به طور معمول در کنار واژه‌های مشخصی قرار می‌گیرند که به آن‌ها Collocation یا eşdizimlilik یا هم‌آیندها گفته می‌شود. پژوهش‌های آموزش ترکی به غیربومیان نیز نشان می‌دهند که یادگیری این ترکیب‌های رایج بخش مهمی از کاربرد طبیعی واژگان است. برای مثال، در ترکی معمولاً می‌گوییم:

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

karar vermek

تصمیم گرفتن

نگویید karar yapmak.

soru sormak

سوال پرسیدن

نگویید soru yapmak

همین مسئله در عبارت‌های روزمره هم دیده می‌شود:

fotoğraf çekmek

عکس گرفتن

اگر منظور عکس گرفتن است نگویید fotoğraf yapmak.

نکته اینجا است که ممکن است زبان‌آموز معنی همه کلمات را بداند و حتی جمله‌اش قابل فهم باشد، اما **هم‌نشینی واژه‌ها طبیعی نباشد**. به همین دلیل بهتر است واژگان فقط به شکل تک‌کلمه‌ای حفظ نشوند؛ مثلاً به جای یاد گرفتن karar به تنهایی، ترکیب رایج karar vermek نیز همراه آن یاد گرفته شود. اینگونه ایرادات بیشتر در زبان‌آموزان سطوح A۲ تا B۲ دیده می‌شود.

اشتباه در افعال حرکت و جهت gitmek – gelmek و götürmek – getirmek

در ترکی استانبولی، انتخاب بین gelmek و gitmek فقط به ترجمه «آمدن» و «رفتن» بستگی ندارد. جهت حرکت نسبت به گوینده، شنونده یا نقطه‌ای که در مکالمه مرجع قرار گرفته مهم است. gelmek معمولاً حرکت به سمت این نقطه و gitmek حرکت به سمت مکانی دیگر و مفهوم «رفتن» را بیان می‌کند.

مشاوره آموزشی ترکی استانبولی

Yarın bize gel.

فردا بیا پیش ما.

Yarın Ankara'ya gidiyorum.

فردا به آنکارا می‌روم.

یک مثال مهم در مکالمه زمانی است که کسی شما را صدا می‌زند. در فارسی ممکن است بگوییم «دارم میام» و در ترکی نیز طبیعی است بگوییم:

Geliyorum!

دارم می‌آیم!

چون حرکت به سمت فردی است که شما را صدا زده و مکان او به نقطه مرجع مکالمه تبدیل شده است. همین تفاوت در **götürmek** و **getirmek** نیز وجود دارد. این بار چیزی یا کسی همراه حرکت جابه‌جا می‌شود:

getirmek

چیزی/کسی را به سمت نقطه مرجع آوردن

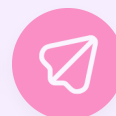
götürmek

چیزی/کسی را از اینجا به جای دیگری بردن.

Eve gelirken ekmek getir.

وقتی به خانه می‌آیی، نان هم بیاور.

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

Bu kitabı kütüphaneye götür.

این کتاب را به کتابخانه ببر.

پس این چهار فعل را می‌توان به صورت دو جفت به خاطر سپرد:

getirmek ↔ gelmek = حرکت به سمت اینجا (آمدن)

götürmek ↔ gitmek = حرکت از اینجا به سمت جای دیگر (رفتن)

اشتباه زمانی رخ می‌دهد که زبان‌آموز فقط به معادل فارسی «آمدن/رفتن» یا «آوردن/بردن» توجه کند و نقطه مرجع حرکت را در نظر نگیرد. قبل از انتخاب فعل، مشخص کنید شخص یا شیء به سمت محل مورد نظر در مکالمه حرکت می‌کند یا از آن دور می‌شود. این اشتباه نیز در زبان‌آموزان A1 و A2 زیاد است.

اشتباه در افعالی که «انجام شدن» و «انجام دادن» را از هم جدا می‌کنند

در ترکی استانبولی بعضی فعل‌ها به صورت جفتی به کار می‌روند. یکی بیان می‌کند که یک اتفاق رخ می‌دهد یا شخص خودش کاری را تجربه می‌کند، و دیگری نشان می‌دهد کسی باعث انجام آن عمل می‌شود. فارسی‌زبانان گاهی به دلیل شباهت ترجمه فارسی این دو را با یکدیگر اشتباه می‌گیرند. یکی از نمونه‌های رایج، öğrenmek و öğretmek است:

Türkçe öğreniyorum.

دارم ترکی یاد می‌گیرم.

Öğretmen öğrencilere Türkçe öğretiyor.

معلم به دانش‌آموزان ترکی یاد می‌دهد.

öğrenmek یعنی خود شخص چیزی را یاد می‌گیرد، اما öğretmek یعنی شخص دیگری باعث یادگیری او می‌شود. این تفاوت با ساختار سببی در ترکی مرتبط است. همین تفاوت در bitmek و bitirmek بسیار مهم است:

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

Film bitti.

فیلم تمام شد.

Filmi bitirdim.

فیلم را تمام کردم.

در bitmek چیزی خودش به پایان می‌رسد، اما در bitirmek شخصی چیزی را به پایان می‌رساند. بنابراین جمله‌ای مثل Filmi bitti برای «فیلم تمام شد» درست نیست؛ باید گفت Film bitti.

جفت مهم بعدی başlamak و başlatmak است. این مورد برای فارسی‌زبانان کمی گمراه‌کننده‌تر است، چون در فارسی برای هر دو موقعیت ممکن است از «شروع کردن» استفاده کنیم:

Derse başladım.

درس را شروع کردم.

Müdür toplantıyı başlattı.

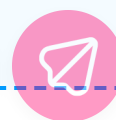
مدیر جلسه را آغاز کرد / باعث شروع جلسه شد.

başlamak یعنی خود شخص یا رویداد وارد مرحله شروع شود، اما başlatmak یعنی کسی باعث شروع شدن چیزی شود. به همین دلیل «پروژه را شروع کردم» بسته به منظور می‌تواند متفاوت ترجمه شود:

Projeye başladım.

کار روی پروژه را شروع کردم.

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

Projeyi başlattım.

پروژه را راه اندازی / آغاز کردم.

نکته مهم این است که نباید صرفاً به فعل فارسی «کردن» نگاه کرد. وجود «کردن» در ترجمه فارسی لزوماً به این معنا نیست که در ترکی باید شکل سببی فعل را انتخاب کنیم. باید ببینیم فاعل خودش وارد آن عمل یا وضعیت می‌شود یا باعث می‌شود شخص یا چیز دیگری وارد آن شود. این اشتباه در سطوح A۲-B۱ دیده می‌شود.

تلفظ اشتباه واژه‌های ۱، ۲ و ۳

سه واژه ۱، ۲ و ۳ از صداهایی هستند که برای بسیاری از فارسی‌زبان‌ها در ابتدای یادگیری ترکی دشوارند، چون معادل دقیق و مستقیمی در فارسی معیار ندارند. اشتباه رایج این است که ۱ مانند ا، حرف ۲ مانند ۵ و حرف ۳ مانند u تلفظ شود. در حالیکه در ترکی این‌ها صداهای مستقل هستند. ۱ با ا تفاوت دارد. هنگام تلفظ ۱ لب‌ها گرد نمی‌شوند و صدا نسبت به ا عقب‌تر در دهان تولید می‌شود:

kır

دشت / بیرون شهر – همچنین ریشه فعل شکستن

kır

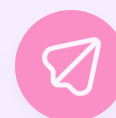
کثیفی

بنابراین جایگزین کردن ۱ با ا می‌تواند حتی باعث تغییر معنی کلمه شود. در ۲، حالت زبان تا حدی به تلفظ e نزدیک است، اما لب‌ها گرد می‌شوند. به همین دلیل نباید آن را همان ۵ تلفظ کرد:

göl

دریاچه

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

gol

گل در فوتبال

ü نیز u نیست. برای تولید آن می‌توان زبان را تقریباً در وضعیت تلفظ i نگه داشت و در عین حال لب‌ها را گرد کرد:

üç

سه

uç

نوک / انتها – همچنین ریشه فعل پرواز کردن

در نتیجه، تفاوت این واژه‌ها صرفاً مسئله داشتن یا نداشتن «لهجه ترکی» نیست. تلفظ اشتباه آن‌ها ممکن است باعث شود کلمه برای شنونده غیرطبیعی، نامفهوم یا حتی به صورت کلمه‌ای دیگر شنیده شود. بهتر است زبان‌آموز از همان سطوح ابتدایی ü/ö، ü/i و ü/u را به عنوان سه جفت صدای متفاوت یاد بگیرد، نه شکل‌های متفاوت یک صدای واحد. این اشتباه در زبان‌آموزان سطوح A1 و A2 زیاد اتفاق می‌افتد.

بیشتر بخوانید: آموزش الفبای ترکی استانبولی

اشتباه در تلفظ حروف s، ç، c و ş

چهار حرف s، ç، c و ş در ترکی استانبولی تلفظ مشخص و نسبتاً ثابتی دارند. یکی از خطاهای زبان‌آموزان این است که تلفظ این حروف را بر اساس زبان دیگری مثل انگلیسی حدس بزنند یا تفاوت میان شکل ساده و علامت‌دار آن‌ها را نادیده بگیرند. در ترکی استانبولی:

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

c = صدای «ج»

ç = صدای «چ»

S = صدای «س»

Ş = صدای «ش»

برای مثال:

cam

شیشه

çam

درخت کاج

همین تفاوت بین S و Ş نیز می تواند معنی کلمه را عوض کند:

sık

مکرر / فشرده / تنگ

şık

شیک / زیبا

مثال های رایج دیگر:

çocuk

بچه

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

gece

شب

şeker

شکر

su

آب

بنابراین ۰ در ترکی نباید بر اساس قواعد انگلیسی گاهی «ک» یا «س» خوانده شود و علامت زیر ّ یا بالای ّ نیز صرفاً تفاوت املایی نیست. این علامت‌ها صدای حرف را تغییر می‌دهند. یاد گرفتن هر حرف همراه با صدای ثابت آن از همان سطح ابتدایی، جلوی بسیاری از تلفظ‌های اشتباه را می‌گیرد. این اشتباه مخصوص زبان‌آموزان در ترکی استانبولی مبتدی (A1) است.

تلفظ اشتباه حرف ğ

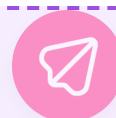
حرف ğ که در ترکی yumuşak نامیده می‌شود، یکی از حروفی است که فارسی‌زبان‌ها زیاد در تلفظ آن اشتباه می‌کنند. مهم‌ترین خطا این است که آن را مانند «غ» فارسی یا مانند ɡ تلفظ کنند؛ در حالی که ğ در ترکی معیار معمولاً چنین صدای مستقلی ندارد و بیشتر روی واژه‌های اطراف خود اثر می‌گذارد. برای مثال در واژه dağ (کوه) نباید ğ را مانند «غ» تلفظ کرد. وجود آن باعث می‌شود واژه قبل از آن کشیده‌تر شنیده شود. بنابراین تلفظ کلمه تقریباً با یک a طولانی همراه است.

همین موضوع در کلمات زیر نیز دیده می‌شود و به این معنیست که نباید وسط کلمه یک صدای واضح «گ» یا «غ» اضافه کرد:

soğuk

سرد

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

ağaç

درخت

رفتار ڄ در همه کلمات کاملاً یکسان نیست. بین بعضی واژه‌های جلویی، می‌تواند نوعی اتصال بسیار ملایم و نزدیک به صدای ۷ ایجاد کند. برای نمونه در کلمه:

değil

نیست

تلفظ طبیعی آن با خواندن واضح ڄ یا «غ» ساخته نمی‌شود و میان دو واژه یک گذار نرم ایجاد می‌شود. در زبان‌شناسی ترکی نیز مشخص است که تلفظ ڄ بسته به واژه‌های قبل و بعد و جایگاه آن در کلمه تغییر می‌کند. در پایان کلمه یا پیش از صامت نیز معمولاً باعث طولانی‌تر شدن واژه قبلی می‌شود.

بنابراین قاعده کاربردی برای زبان‌آموز این نیست که برای ڄ یک «صدای ثابت» پیدا کند. مهم‌تر این است که آن را مانند ڄ، «گ» یا «غ» تلفظ نکند و به تاثیری که روی واژه‌های اطراف می‌گذارد توجه کند. این ایراد در سطوح A1 و A2 رایج است.

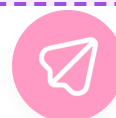
تلفظ فارسی‌گونه کلمات ترکی

حتی وقتی زبان‌آموز تک‌تک حروف ترکی را درست می‌شناسد، ممکن است کل کلمه را با الگوی آوایی فارسی تلفظ کند. این مشکل مخصوصاً در کلماتی دیده می‌شود که برای فارسی‌زبان آشنا هستند و معادل یا شکل مشابهی در فارسی دارند – در این حالت ذهن به‌طور ناخودآگاه تلفظ فارسی را روی شکل ترکی سوار می‌کند. برای مثال:

kitap

کتاب

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

این کلمه نباید مانند تلفظ فارسی «کتاب» با پایان b خوانده شود. در ترکی شکل پایه آن با p پایان می‌یابد. همین تفاوت را در واژه‌هایی مانند hesap و cevap نیز می‌بینیم. البته همان‌طور که در بخش تغییرات آوایی گفتیم، با اضافه شدن بعضی پسوندها این صامت می‌تواند تغییر کند؛ مثلاً kitap → kitabı. یک نمونه دیگر اسم شهر İstanbul است. فارسی‌زبان ممکن است آن را دقیقاً با تلفظ رایج فارسی «استانبول» بیان کند، در حالی که در ترکی باید به شکل و واکنش‌های خودِ واژه ترکی توجه کرد: İstanbul.

این مسئله در واژه‌های هم‌ریشه یا قرضی اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. آشنا بودن معنی یک کلمه نباید باعث شود تلفظ فارسی آن را هم وارد ترکی کنیم. در ترکی نوشتار تا حد زیادی با تلفظ ارتباط منظمی دارد، بنابراین در بیشتر کلمات بهتر است تلفظ را از شکل ترکی واژه یاد بگیریم، نه از معادل فارسی آن.

پس «تلفظ فارسی‌گونه» فقط به اشتباه در ò، ö، یا ğ محدود نیست – مشکل اصلی این است که زبان‌آموز الگوی صوتی یک کلمه فارسی آشنا را جایگزین تلفظ واقعی همان واژه در ترکی کند. سطحی که این اشتباه بیشتر دیده می‌شود: AI-BI.

اشتباهات مکالمه ترکی استانبولی – وقتی جمله درست است ولی ترک‌ها این‌طور نمی‌گویند

در مکالمه، درست بودن گرامر و معنی جمله کافی نیست. انتخاب لحن، میزان صمیمیت و عبارتی که متناسب با موقعیت باشد نیز اهمیت دارد. بسیاری از خطاهای فارسی‌زبان‌ها زمانی ایجاد می‌شوند که الگوهای ادب، تعارف و واکنش‌های رایج فارسی مستقیماً وارد مکالمه ترکی می‌شوند یا جمله‌ای درست در موقعیت نامناسب استفاده می‌شود.

ساختن جمله‌های بیش از حد کتابی و غیرطبیعی در مکالمه

عضی جمله‌ها در ترکی از نظر گرامری کاملاً درست‌اند، اما در یک گفت‌وگوی روزمره بیش از حد رسمی، نوشتاری یا «کتابی» به نظر می‌رسند. این مشکل معمولاً زمانی ایجاد می‌شود که زبان‌آموز ساخت‌هایی را که در کتاب‌های آموزشی، متن‌های رسمی یا قواعد گرامری دیده است، بدون توجه به موقعیت وارد مکالمه روزمره می‌کند.

برای مثال، ساخت -mekte/-makta می‌تواند برای بیان عملی در حال انجام استفاده شود، اما در بسیاری از مکالمات معمولی، شکل -yor طبیعی‌تر است:

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

Şu anda çalışmaktayım.

در حال حاضر مشغول کار هستم.

این جمله درست است، اما رسمی است. در گفت و گوی معمولی بیشتر می شنویم:

Şu an çalışıyorum.

الان دارم کار می کنم.

یا:

Nereye gitmektesiniz?

به کجا در حال رفتن هستید؟

در یک موقعیت رسمی ممکن است قابل استفاده باشد، اما در مکالمه عادی شکل طبیعی تر معمولا این است:

Nereye gidiyorsunuz?

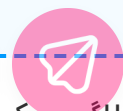
کجا می روید؟

همین تفاوت در انتخاب واژگان نیز دیده می شود. مثلا ikamet etmek به معنی «اقامت داشتن» کاملا درست است و در فرم ها، اسناد و موقعیت های رسمی کاربرد دارد:

İstanbul'da ikamet ediyorum.

در استانبول اقامت دارم.

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

اما اگر در یک گفت و گوی عادی فقط بخواهید بگویید «استانبول زندگی می کنم»، معمولا طبیعی تر است بگویید:

İstanbul'da yaşıyorum.

در استانبول زندگی می‌کنم.

پس هدف این نیست که ساخت‌های رسمی را «غلط» بدانیم. مشکل زمانی ایجاد می‌شود که **Register** یا **سطح رسمی بودن جمله با موقعیت مکالمه هماهنگ نباشد**. زبان‌آموز باید علاوه بر درست بودن جمله، بداند یک ترک‌زبان در گفت‌وگوی روزمره همان مفهوم را معمولا با چه ساختی بیان می‌کند. **سطحی که این اشتباه بیشتر دیده می‌شود: AP- B۲**

ترجمه مستقیم واکنش‌ها، تعارف‌ها و عبارت‌های اجتماعی فارسی

بسیاری از واکنش‌های کوتاه در مکالمه را نمی‌توان فقط با پیدا کردن معادل کلمات فارسی ساخت. در این موارد، آنچه اهمیت دارد موقعیت اجتماعی و واکنش رایج ترک‌زبان‌ها در همان موقعیت است. یک ترجمه لغوی ممکن است قابل فهم باشد، اما چیزی نباشد که معمولا در آن موقعیت گفته می‌شود.

نمونه روشن، عبارت فارسی «خواهش می‌کنم» است. این عبارت در فارسی چند کاربرد دارد، اما در ترکی برای همه آن‌ها یک معادل نداریم. وقتی کسی از شما تشکر می‌کند، می‌توانید بگویید:

Rica ederim.

خواهش می‌کنم.

اما برای «لطفاً» در یک درخواست معمولا از **lütfen** استفاده می‌شود:

Lütfen bekleyin.

لطفا صبر کنید.

بنابراین استفاده از **lütfen** به عنوان پاسخ به **Teşekkür ederim** طبیعی نیست. همین مسئله درباره واکنش‌های اجتماعی دیگر نیز وجود دارد. مثلا وقتی کسی بیمار بوده یا اتفاق ناخوشایندی برای او افتاده است، عبارت رایج ترکی:

Geçmiş olsun.

امیدوارم زود خوب شوی / به سلامتی بگذرد.

برای تسلیت:

Başınız sağ olsun.

تسلیت می‌گوییم.

و وقتی کسی چیز جدیدی خریده، کار جدیدی شروع کرده یا صاحب خانه و وسیله‌ای جدید شده است، در بسیاری از موقعیت‌ها می‌توان گفت:

Hayırlı olsun.

مبارک باشد.

حتی واکنش به عطسه نیز عبارت تثبیت شده خودش را دارد:

Çok yaşa.

عافیت باشد / سلامت باشی.

پس بهتر است این عبارات را بر اساس موقعیت کاربردشان یاد گرفته شوند، نه بر اساس یک ترجمه ثابت فارسی. این ایرادات در سطوح A1 تا B1 دیده می‌شود.

بیشتر بخوانید: تسلیت به ترکی استانبولی

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

استفاده از عبارت درست در موقعیت نامناسب

بعضی خطاهای مکالمه‌ای زمانی رخ می‌دهند که زبان‌آموز یک عبارت کاملاً درست ترکی را بلد است، اما آن را در موقعیت یا از نقش اشتباه استفاده می‌کند. در چنین مواردی مشکل نه گرامر است و نه معنی واژه‌ها، بلکه قواعد کاربرد اجتماعی عبارت است.

نمونه واضح آن هنگام خداحافظی است. در کاربرد معمول، کسی که در حال ترک کردن مکان است به فردی که می‌ماند می‌گوید:

Hoşça kal.

خداحافظ / خوش باش.

و فردی که می‌ماند به شخصی که در حال رفتن است می‌گوید:

Güle güle.

به سلامت.

همین مسئله در Hoş geldin و Hoş bulduk دیده می‌شود. میزبان یا فردی که از قبل در محل حضور دارد می‌گوید:

Hoş geldin.

خوش آمدی.

فردی که تازه وارد شده در پاسخ می‌گوید:

Hoş bulduk.

خوشحالم که اینجا هستم / ممنون از خوشامدگویی.

پس گفتن Hoş bulduk برای خوشامدگویی به مهمان، با اینکه خود عبارت کاملاً صحیح است، در آن موقعیت کاربرد درستی ندارد.

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

نمونه دیگر Kolay gelsin است. این عبارت معمولا زمانی گفته می‌شود که مخاطب مشغول کار یا انجام کاری است؛ مثلا هنگام ورود یا خروج از یک مغازه، صحبت با کارمند یا دیدن کسی که مشغول کار است. بنابراین نباید آن را صرفا به عنوان یک «خداحافظی مودبانه» برای هر موقعیتی استفاده کرد.

این نوع اشتباه نشان می‌دهد که برای مکالمه طبیعی، یاد گرفتن معنی فارسی یک عبارت کافی نیست. بهتر است هر عبارت همراه با سه چیز یاد گرفته شود: چه کسی آن را می‌گوید، به چه کسی می‌گوید و در چه موقعیتی استفاده می‌شود.

سطحی که این اشتباه بیشتر دیده می‌شود: A1-B1

اشتباه در انتخاب sen و siz و لحن مناسب مخاطب

در ترکی استانبولی، انتخاب بین sen و siz فقط یک تفاوت دستوری بین «تو» و «شما» نیست؛ این انتخاب می‌تواند میزان صمیمیت، فاصله اجتماعی و رسمی بودن رابطه را نیز نشان دهد. sen معمولا برای رابطه‌های صمیمی و غیررسمی به کار می‌رود، در حالی که siz علاوه بر «شما»ی جمع، می‌تواند برای خطاب مودبانه به یک نفر نیز استفاده شود. برای مثال، هنگام صحبت با یک دوست:

Nasılsın?

حالت چگونه؟

اما در برخورد رسمی‌تر یا با فردی که برای اولین بار با او صحبت می‌کنیم:

Nasılsınız?

حال شما چگونه است؟

اشتباه فقط در انتخاب خود ضمیر نیست. بعد از انتخاب sen یا siz، صرف فعل و سایر اجزای جمله نیز باید با آن هماهنگ باشند:

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

Sen nerede çalışıyorsun?

تو کجا کار می‌کنی؟

Siz nerede çalışıyorsunuz?

شما کجا کار می‌کنید؟

برای فارسی‌زبان‌ها یک نکته مهم این است که نباید siz را صرفاً معادل «چند نفر» تصور کرد. مثلاً هنگام صحبت با فردی ناآشنا، استاد، مشتری یا در بسیاری از موقعیت‌های رسمی، ممکن است تنها یک نفر مخاطب باشد اما siz انتخاب مناسب‌تری باشد. البته انتخاب دقیق به رابطه دو نفر و موقعیت بستگی دارد و با صمیمی‌تر شدن رابطه ممکن است خطاب از siz به sen تغییر کند. همانگونه که این مفهوم در زبان فارسی وجود دارد.

از طرف دیگر، استفاده دائمی از siz نیز همیشه طبیعی نیست. میان دوستان نزدیک یا اعضای خانواده، sen معمولاً انتخاب عادی‌تری است و استفاده از siz می‌تواند فاصله یا رسمی بودن غیرمنتظره‌ای ایجاد کند.

بنابراین هنگام انتخاب بین sen و siz نباید فقط به ترجمه «تو/شما» توجه کرد؛ نوع رابطه، میزان آشنایی و رسمی بودن موقعیت نیز تعیین می‌کند کدام شکل طبیعی‌تر است.

جمع بندی

اشتباه کردن بخشی طبیعی از مسیر یادگیری ترکی استانبولی است، اما شناخت خطاهای رایج می‌تواند سرعت پیشرفت شما را بسیار بیشتر کند. همان‌طور که در این مقاله دیدیم، بسیاری از اشتباهات فارسی‌زبان‌ها به تفاوت ساختار فارسی و ترکی، استفاده نادرست از پسوندها و حالت‌های اسمی، ترجمه کلمه‌به‌کلمه، انتخاب عبارت‌های غیرطبیعی و تلفظ نادرست برمی‌گردد.

برای کاهش این اشتباهات، بهتر است واژه‌ها و فعل‌ها را فقط به صورت جداگانه حفظ نکنید؛ بلکه آن‌ها را همراه با ساختار، پسوند، Case و عبارت‌های رایجی که در زبان واقعی استفاده می‌شوند یاد بگیرید. همچنین توجه به تلفظ صحیح و نحوه استفاده از عبارت‌ها در موقعیت مناسب کمک می‌کند ترکی شما از حالت ترجمه‌ای و کتابی فاصله بگیرد و طبیعی‌تر شود.

مسئوره آموزشی ترکی استانبولی

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

رایج ترین اشتباه فارسی زبان ها در ترکی استانبولی چیست؟

ترجمه مستقیم ساخت های فارسی به ترکی، انتخاب Case اشتباه و استفاده نادرست از پسوندها از رایج ترین خطاها هستند.

چرا نباید جمله های فارسی را مستقیما به ترکی ترجمه کنیم؟

چون ساختار جمله، فعل ها و پسوندهای ترکی همیشه با فارسی مطابقت ندارند و ترجمه کلمه به کلمه می تواند جمله ای اشتباه یا غیرطبیعی بسازد.

چرا فارسی زبان ها پسوندهای ترکی را اشتباه استفاده می کنند؟

چون ترکی بخش زیادی از اطلاعات دستوری را با پسوند بیان می کند و انتخاب این پسوندها به قواعدی مانند هماهنگی واژه ها و Case بستگی دارد.

چطور بفهمیم یک جمله ترکی درست ولی غیرطبیعی است؟

ممکن است جمله از نظر گرامری درست باشد، اما ترک زبان ها در مکالمه معمولا آن مفهوم را با ساخت یا عبارت دیگری بیان کنند.

سخت ترین حروف ترکی برای فارسی زبان ها کدام اند؟

معمولا **ğ, ö, ü** و **ş** بیشتر باعث اشتباه می شوند، چون تلفظ آن ها معادل دقیقی در فارسی ندارد.

تفاوت gelmek و gitmek چیست؟

gelmek برای حرکت به سمت نقطه مرجع و gitmek برای حرکت به سمت مکانی دیگر استفاده می شود.

چه زمانی باید از seni و چه زمانی از sana استفاده کنیم؟

seni حالت مفعولی و sana حالت جهت است. انتخاب بین آن ها به Case مورد نیاز فعل بستگی دارد.

تفاوت sen و siz چیست؟

sen معمولا برای خطاب صمیمی به یک نفر و siz برای خطاب جمع یا مودبانه و رسمی استفاده می شود.

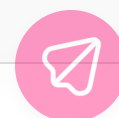
آیا حذف ضمیر در زبان ترکی اشتباه است؟

خیر. چون شناسه فعل معمولا فاعل را مشخص می کند، حذف ضمایری مثل ben و sen در بسیاری از جمله ها کاملا طبیعی است.

مهم ترین اشتباهات زبان آموزان مبتدی ترکی کدام اند؟

اشتباه در پسوندها، Case ها، هماهنگی واژه ها، مالکیت، ترتیب جمله و تلفظ از خطاهای رایج سطوح ابتدایی هستند.

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

آیا زبان آموزان سطح B1 و B2 هم اشتباهات رایج مشخصی دارند؟

بله. در این سطوح اشتباهات بیشتر به انتخاب واژه، Collocation، لحن و طبیعی بودن جمله مربوط می‌شوند.

چگونه اشتباهات تثبیت شده خود را در زبان ترکی اصلاح کنیم؟

شکل صحیح را همراه با مثال واقعی یاد بگیرید و آن را در جمله‌های مختلف تکرار کنید تا جایگزین الگوی اشتباه قبلی شود.

مشاوره آموزش ترکی استانبولی

